

Een overzicht van onderzoeken naar huiselijk geweld, seksueel geweld en kindermishandeling

November 2020

Deze tabel bevat een overzicht van (onderzoeks)publicaties over huiselijk geweld tijdens de coronacrisis, met daarin de belangrijkste bevindingen. Met name in het ENVR-Rapport is een groot aantal 'good practices' terug te vinden, die wellicht aanknopingspunten bieden voor beleid in Nederland.

HG = huiselijk geweld

SG = seksueel geweld

KM = kindermishandeling

Plaats	Verwijzing onderzoek	Soort geweld	Onderzoek of aanpak	Uitvoerende instantie	Reikwijdte	Lopend of afgerond	Samenvatting en onderzoeksresultaten
NL	Steketee et.al. (2020). Kwetsbare gezinnen in tijden van Corona. Wat is de impact van de coronacrisis op kwetsbare gezinnen en de hulp die zij nodig hebben? Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.	HG, SG, KM (multiprobleem)	Onderzoek	Verwey-Jonker Instituut met steun van Augeo Foundation en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)	13 Veilig Thuis-regio's	Afgerond (juni 2020)	Geen sprake van escalatie in geweld. Digitale vormen van hulpverlening maken offline vormen moeilijker, het is meer 'vinger aan de pols'. Professionals vinden het moeilijker zicht te houden. Over het algemeen zijn ouders vaker positief over hulpverlening als zij dit voor de coronacrisis ook al waren. Als zij voor de coronacrisis al niet tevreden over de hulpverlening waren dan zijn ze dat tijdens de coronacrisis ook niet. De hulpbehoefte is op de meeste gebieden vergelijkbaar als voor de coronacrisis, met uitzondering van gezins- en opvoedondersteuning.
NL	Van Bommel et.al. (2020). Effecten van corona. Een analyse op basis van de digitale hulpverlening verzorgd door 'Chat met Fier'. Leeuwarden: Fier.	HG, SG, KM	Onderzoek	Fier (samenwerking met CSG en NOC*NSF)	Chats van 1130 unieke personen geanalyseerd tussen 1 januari en 30 april 2020	Afgerond	Hoewel het aantal meldingen van HG niet is gestegen, merkt Fier een stijging in meldingen via de chat: 37% meer dan vóór de crisis. Met name seksuele uitbuiting komt meer voor. Dit geldt ook voor acute situaties.

NL	Veiligheid in gezinnen: voorkomen van traumatische stress	HG, KM	Factsheet/aanpak	Nationaal Psychotraumacentrum AQR	N.v.t.	Afgerond	Bevat een overzicht van mogelijke risicosituaties die te maken hebben met de lockdown en geeft tips hoe hiermee om te gaan.
NL	Cammaert, M & B. van Amerongen. (2020). Campagne-effectonderzoek. Geweld in huiselijke kring: corona deelcampagne. Utrecht: DVJ-insights	HG	Campagne agenderen en bespreekbaar maken HG	Rijksoverheid	799 Nederlanders van 18 jaar en ouder	Afgerond	Dit onderzoek betreft een effectenrapportage naar de effectiviteit van online campagnes die worden ingezet om omstanders te empoweren bij HG. Belangrijkste conclusie is dat de urgentie wordt herkend.
NL	UNICEF Nederland (2020). Corona-crisis en kinderen en jongeren in Nederland. Een inventarisatie van de impact van de coronacrisis op kinderen en jongeren in Nederland. Den Haag: UNICEF Nederland.	KM	Onderzoek (bevat ook een aantal aanbevelingen)	Unicef	Inventarisatie van bestaande cijfers	Afgerond	Een verwachte stijging in meldingen van HG bleef uit, toch zijn er wel andersoortige meldingen bijgekomen en is bijvoorbeeld online (seksueel) misbruik van kinderen toegenomen.
NL	De Vries, D. & J. Pols. (2020). Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.	Multiprobleem	Rapport	UvA	4560 personen, geïnterviewd of geënquêteerd	Afgerond	De lockdown en daarop volgende versoepeling van maatregelen zijn voor sommige groepen te rigoureuus geweest, waardoor angstige situaties verergerd zijn geraakt. Ook moeilijker om onveilige situaties adequaat te signaleren.
NL	De Boer et.al. (2020). Beleidssignalement maatschappelijke gevolgen coronamaatregelen. Mantelzorgers. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.	HG – indirect Gaat over mantelzorgondersteuning	Onderzoek + handreiking	SCP	N.v.t.	Afgerond	Mantelzorgers worden zwaarder belast door de coronacrisis. Om te voorkomen dat zij overbelast raken en er gevaarlijke situaties ontstaan, moeten zij beter worden ondersteund.
NL	Meer aandacht nodig voor mantelzorgers bij tweede coronagolf.	HG – indirect Gaat over mantelzorgondersteuning	Artikel + doorverwijzing naar rapport SCP	Vilans	N.v.t.		Zie hierboven.
EU	Selectie van goede praktijken uit de lidstaten – bescherming en ondersteuning van slachtoffers van misdrijven tijdens COVID-19.	HG, SG, multiprobleem	Rapport met verzameling	European Network on Victim's Rights	Europese lidstaten	Afgerond	Bevat een verzameling van verschillende goede praktijken uit de lidstaten om slachtoffers van allerlei vormen van geweld, maar ook specifiek huiselijk geweld te ondersteunen.

Wereld	COVID-19 and violence against women – what the health system/sector can do.	HG, multiprobleem geweld tegen vrouwen	Handreiking	Wereld Gezondheids Organisatie	Niet van toepassing	Afgerond	COVID-19 heeft geweld tegen vrouwen (en kinderen) een nijpender kwestie gemaakt, maar de gezondheidssector kan daar dingen aan doen.
NL	Steketee et.al. (2020). Kwestie van een lange adem: kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.	HG, Kindermishandeling	Onderzoeksrapport	VJI	13 VT-regio's	Afgerond	Longitudinaal onderzoek. MBT de reikwijdte van deze publicatie: COVID-19 lijkt geen invloed te hebben gehad op het invullen van de vragenlijsten.
Wereld	Goulds, S., Gauer, M., Corr, A., & Gallinetti, J. (2020). Free to be online? Girls' and young women's experiences of online harassment. Woking: Plan International.	Seksuele uitbuiting online	Onderzoeksrapport	Plan International	14071 meisjes en jonge vrouwen tussen de 15-25 uit 32 landen	Afgerond	58 procent van de ondervraagde meisjes heeft te maken gehad met online intimidatie. Als gevolg daarvan stopt 13 procent van de meisjes met het delen van hun mening op social media, 12 procent past de manier waarop ze zich uitten op social media aan en 8 procent stopt helemaal met het social mediaplatform waar de online intimidatie plaatsvond. De meeste meisjes zijn tussen de 14 en 16 jaar als ze voor het eerst te maken krijgen met online intimidatie. Het platform waarop intimidatie het meest voorkomt is Facebook (39%), gevolgd door Instagram (23%). Bijna de helft van de ondervraagde meisjes geeft aan dat ze aangevallen worden vanwege het delen van hun standpunten.
NL	Kalverboer, M., de Jong, A. & M. Hopman (2020). Als je het ons vraagt? Een QuickScan van de ervaringen van kinderen en jongeren ten tijde van Corona.	Kwetsbare kinderen ten tijde van corona	Onderzoeksrapport/vragenlijst	De Kinderombudsman	293 kinderen tot 13 jaar en 263 jongeren vanaf 13 jaar	Afgerond	Met de meeste jongeren gaat het goed, maar kwetsbare kinderen en jongeren lijden meer onder de maatregelen dan de gehele groep. Thuis is er meer ruzie, meer problemen met schoolwerk. Voor sommige kinderen is thuiszijn een verademing, vanwege persoonlijke problematiek, minder stress van buiten, etc. Veiligheid en een

							fijn thuis is voor kinderen en jongeren een belangrijk thema.
NL	Ministerie van Justitie en Veiligheid. Voortgangsrapportage Scheiden zonder Schade. Juli 2020. Den Haag: Ministerie J&V.	Echtparen die scheiden en hun kinderen	Voortgangsrapportage	Ministerie J&V en VWS		Lopend	De pandemie en de bijbehorende lockdown leveren druk op gezinnen. De maatregelen kunnen spanningen geven doordat mensen meer op elkaars lip zitten. Gezinnen die niet meer intact zijn hebben last van de maatregelen doordat reismogelijkheden worden ingeperkt, waardoor contact met kinderen soms moeilijk is. Er is wel een nieuwe impuls aan verschillende initiatieven die helpen om omgangsregelingen en laagdrempelige opvoedondersteuning aan de man te brengen.
NL	Vermeulen, S., Van Berkel, S. en L. Alink (2021). Kindermishandeling tijdens de eerste lockdown. Leiden: Instituut Pedagogische Wetenschappen.	Omvang van kindermishandeling tijdens de eerste intelligente lockdown	Rapport	Instituut Pedagogische Wetenschappen, Universiteit Leiden	630 kinderdagverblijven/peuterspeelzalen en gastouders	Afgerond	De Coronapandemie heeft mondiaal een enorme impact op uiteenlopende gebieden. Dit onderzoek laat zien dat een sluiting van scholen en kinderopvang gerelateerd lijkt te zijn aan onveilige thuissituaties en verwaarlozing van onderwijs, met name in gezinnen waar al sprake was van een zorgelijke situatie of problemen in het gezin.
NL	Joemmanbaks, F., de Graaf, H., Meijer, S. & J. Heijne. (2021) Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland tijdens de coronacrisis. Utrecht: Rutgers.	Seksuele ontwikkeling en seksueel misbruik van jongeren tijdens de coronacrisis	Rapport	Rutgers, Soa Aids Nederland	5182 jongeren in de leeftijd van 16-25 jaar	Afgerond	De onderzoekers concluderen dat coronamaatregelen jongeren in hun relationele en seksuele ontwikkeling belemmeren. Jongeren hebben behoudens minder dates en minder seks dan voor de coronacrisis. Op grond van dit onderzoek is niet te zeggen of (seksueel geweld) is toegenomen tijdens of vanwege de coronacrisis.
NL	Jager, B., Van der Steen, I., Van Doorn, R. & Y. van der Ploeg. (2021). "Ik voelde me alleen en dacht dat ik niet goed genoeg was." Een	Kinderen die dankzij de coronacrisis in isolement	Rapport	Stichting Het Vergeten Kind	154 hulpverleners, 38 jongeren en 35 ouders	Afgerond	Kinderen die thuis problemen hebben en opgroeien in isolement, blijken te maken te hebben met vijf elementen:

	<u>onderzoek over opgroeien in sociaal isolement. Utrecht: Stichting Het Vergeten Kind.</u>	opgroeien, zij zitten vaak al in een kwetsbare situatie vanwege moeilijke thuissituatie					<ul style="list-style-type: none">- Gezinnen krijgen te weinig steun en staan er alleen voor- Kinderen vinden het moeilijk vriendjes te maken- Kinderen moeten van school wisselen- Kinderen worden buitengesloten en gepest- Een (eventuele) uithuisplaatsing maakt het sociale netwerk nog kleiner.
--	---	---	--	--	--	--	---